

Archeologický tým Fakulty filozofické zpřístupnil ve virtuální realitě římskou kolonii Castrum Novum

14.9.2023 - Šárka Stará | Západočeská univerzita v Plzni

Nenápadné přímořské městečko Santa Marinella nedaleko Říma skrývá výjimečné archeologické naleziště Castrum Novum.

Římskou pevnost, založenou roku 264 před Kristem, už několik let zkoumají také archeologové a archeoložky z Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni (ZČU). Ve spolupráci s firmou Tecron VR vyvinuli 3D model pro virtuální realitu. Kdokoliv se tak může kolonií virtuálně projít a poznat její podobu z doby její největší slávy.

Archeologický tým pod vedením šéfky české expedice Kláry Preusz na lokalitě pracuje od roku 2016 a dosavadní nálezy se rozhodl zpřístupnit veřejnosti formou virtuální prohlídky. Přibližnou podobu kolonie v době její největší slávy zrekonstruovala podle dosud nalezených pozůstatků staveb a artefaktů technologická firma Tecron VR.

„Projekt Castrum Novum VR je pilotním počinem, který ukazuje možnosti, jak lze s archeologickým dědictvím pracovat a přiblížit ho veřejnosti. Vznikl bez nároku na honorář a nebyl financován žádnou institucí. Koupí programu tak hráč vyjadřuje nejen podporu projektu, ale umožní také financovat jeho další rozvoj. Rádi bychom, aby se dále vylepšoval a rozšiřoval podle dalších nálezů, protože vykopávky na lokalitě stále pokračují,“ říká Klára Preusz.

Zájemci si tak mohou vyzkoušet, jak se žilo v antické římské kolonii. Hráč má hned na začátku dvě možnosti – buď si může užít pasivní komentovanou prohlídku, anebo plnit jednotlivé úkoly jako cestovatel časem, tedy např. spravit rozbité vodní čerpadlo nebo sehnat recept pro místní zoufalou kuchařku. Podobu hry přibližuje trailer, pořídit ji lze na platformě Steam.

V letošním roce se tým z katedry archeologie Fakulty filozofické ZČU, složený z Kláry a Michala Preuszových, deseti studujících a doktorandů katedry a dalších odborníků, zaměřuje na odkryv divadla, který začal už vloni. „V minulém a letošním roce věnujeme veškerou pozornost odkryvu antického divadla z 2. století po Kr. Dle našich odhadů jde o divadlo pro asi 1000 až 1200 diváků. V jeho zásypech jsme objevili bohatý soubor dokreslující honosnost stavby, jež byla okrášlena například jónskými sloupy, sochami, obklady z dvanácti typů mramorů, mozaikami či kolorovanou štukovou výzdobou. Obdivuhodné jsou nálezy související s herci a návštěvníky divadla, ať už jde o zdobené jehlice do dámských účesů, či šperky, ale důležité jsou také nálezy pozůstatků staveb, jež na místě stály před divadlem,“ přibližuje nálezy z kolonie Castrum Novum Klára Preusz. „O stavbách se snad dozvíme více během letošní dobrodružné výzkumné kampaně, jejíž nálezy se stanou součástí expozice nově budovaného archeologického parku a virtuálního muzea, jež je součástí vznikající virtuální reality,“ dodává.

Přimořská kolonie Castrum Novum vznikla k zabezpečení území dobytých Římany v Etrurii a k posílení obrany pobřeží podél římské cesty Via Aurelia, která vedla z Říma na sever podél Tyrhénského moře. Castrum patřilo mezi devět raných přímořských kolonií a jako jediné nebylo v mladších historických obdobích pohlceno zástavbou, což z něj dodnes dělá jedinečnou památku, která může prozradit mnohé o rané expanzi Říma a životě prvních kolonistů.

V císařském období byla pevnost přebudována v reprezentativní sídlo, jež se mohlo chlubit například chrámem, divadlem či lázněmi. V 5. století zaniklo v souvislosti s pádem Římské říše. Město se proměnilo v ruinu, jež byla částečně prokopána již v 18. století. Nálezy z prvních vykopávek jsou dodnes součástí Vatikánských muzeí. Systematický výzkum však začal až v roce 2010 pod vedením ředitele Muzea moře a starověké námořní plavby v Santa Severě a zároveň šéfem celých vykopávek Flavia Enei. Plzeňská katedra archeologie sem svou expedici, vedenou Klárou Preusz, vysílá od roku 2016. Studující se již podíleli na odkryvu hradebního systému, kasáren, lázní, fóra a přilehlých reprezentativních budov.

<https://info.zcu.cz/clanek.jsp?id=5663>